

PŘEHLED
VÝZKUMŮ

64 / 1

- 2 0 2 3 -

ARJ3 Archeologický ústav
AV ČR, Brno

PŘEHLED
VÝZKUMŮ

64 / 1

Recenzovaný časopis
Ročník 64
Číslo 1

Peer-reviewed journal
Volume 64
Issue 1

Odpovědní redaktoři Editors-in-chief	Petr Škrdla, Šimon Ungerman
Hostující editoři Quest editors	Jaroslav Bartík, Antonín Přichystal
Výkonná redaktorka Managing editor	Martina Kudlíková
Redakční rada Editorial board	Jaroslav Bartík, Pavel Burgert, Falko Daim, Eduard Droberjar, Gabriel Fusek, Orsolya Heinrich-Tamáska, David Kalhous, Michal Kara, Šárka Krupičková, Adrián Nemergut, David Parma, Marek Peška, Rudolf Procházka, Renáta Přichystalová, Dieter Quast, Stanislav Stuchlík, Jiří Svoboda, Lubomír Šebela, Pavel Šlézar, Ivo Štefan, Jaroslav Tejral, Tomáš Zeman
Technická redakce Technical editors	Hedvika Břínková, Markéta Kamenská
Editor přehledu výzkumů Editor of the overview of excavations	Paleolit / Paleolithic – Petr Škrdla, Ondřej Herčík Neolit / Neolithic – Jaroslav Bartík Eneolit / Eneolithic – Lubomír Šebela Doba bronzová / Bronze Age – Zdenka Kosarová Doba železná / Iron Age – Michaela Kmošková Doba římská a doba stěhování národů / Roman Age and Migration Period – Michaela Kmošková
Jazyková redakce Language editor	Jitka Procházková, Mariana Nemergutová
Překlady Translation	David Gaul, Klára Matulová, Milan Rydvan
Korektury Proofreading	David Gaul, Paul Michael Simpson
Sazba Typography	Milan Filip / Azu design s. r. o.
Software Software	Adobe InDesign CC
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: https://www.arub.cz/prehled-vyzkumu
Tisk Print	Azu design s. r. o. Bayerova 806/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně / Published twice a year.

Vydáno v Brně, červen 2023 / Issued in Brno, June 2023.

Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
The journal is listed in the SCOPUS citation database and in the list of ERIH PLUS scientific journals.
The journal is listed on the List of non-impact peer-reviewed periodicals published in the Czech Republic.

Copyright © 2023 Czech Academy of Sciences, Institute of Archaeology, Brno, and the authors.

Obsah

Content

Editorial

Studie, Articles

Klára Augustinová, Jaroslav Bartík, Petr Škrdla, Peter Milo, Matěj Kmošek, Antonín Přichystal, Jan Novák, Petr Knotek, Tereza Rychtaříková, Jiří Brenner

Senorady/Mohelno – „Boleniska”: Strategická poloha v krajině s palimpsestem pravěkého osídlení
Senorady/Mohelno – ‘Boleniska’: A strategic position within the landscape with palimpsest of prehistoric occupation 13

Jan Eigner, Vladimír Slunečko

Miscellanea jordanovské štípané kamenné industrie z Čech
A miscellany of the Jordanów culture chipped stone industry from Bohemia 43

Antonín Přichystal, Petr Rataj, Dalibor Všianský

Petroarchaeological investigation of three nephrite axes from Moravia and Czech Silesia
Petroarcheologický výzkum tří nefritových seker z Moravy a českého Slezska. 53

David Rožnovský, Tereza Pavelková

Nová lokalita jevišovické kultury u Sedlešovic v kontextu mladoeneolitického osídlení Znojemska
A new site of the Jevišovice culture near Sedlešovice in the context of an Early Neolithic settlement in the Znojmo District 61

Jan Turek

The social meaning of multiple burials in the Corded Ware culture
Společenský význam vícečetných pohřbů v kultuře se šňůrovou keramikou. 77

Alžběta Bedáňová

Child archer-warrior and his ‘toys’ from the Bell Beaker cemetery in Popůvky
Dětský lukostřelec a jeho „hračky“ z pohřebiště kultury zvoncovitých pohárů v Popůvkách 85

Stanislav Stuchlík

Sídliště únětické kultury na katastru obce Rybníky na Znojemsku
Únětice culture settlements in Rybníky, Znojmo District 95

David Hons

Výrobky z tvrdých živočišných materiálů ve starší době bronzové na jižní Moravě
Early Bronze Age artefacts from hard animal materials found in the south Moravia region 105

Jaroslav Peška, Pavel Fojtík

Kamenné sekeromlaty v kontextu objektů ze starší doby bronzové na Moravě
Stone hammer-axes in the context of the Early Bronze Age features in Moravia 119

Lubomíra Kaminská, Ján Jusko

Silicitový hrot šípů z Bystrého na východnom Slovensku
Silicite arrowhead from Bystré in east Slovakia 135

Přehled výzkumů na Moravě a ve Slezsku 2022
Overview of excavations in Moravia and Silesia 2022

Paleolit, Paleolithic

Bohutice (okr. Znojmo)	143
Brno (k. ú. Maloměřice, okr. Brno-město)	143
Březina (k. ú. Březina u Křtin, okr. Brno-venkov)	144
Bučovice (k. ú. Vícemilice, okr. Vyškov)	144
Bučovice (k. ú. Vícemilice, okr. Vyškov)	144
Černotín (okr. Přerov)	145
Černotín (k. ú. Hluzov, okr. Přerov)	146
Černotín (k. ú. Hluzov, okr. Přerov)	146
Dolní Cerekev (k. ú. Spělov, okr. Jihlava)	147
Dolní Věstonice (okr. Břeclav)	147
Fulnek (k. ú. Stachovice, okr. Nový Jičín)	148
Hajany (okr. Brno-venkov)	149
Hajany (okr. Brno-venkov)	149
Horní Kounice (okr. Znojmo)	150
Hranice (k. ú. Drahotuše, okr. Přerov)	150
Hranice (okr. Přerov)	150
Ivančice (k. ú. Řeznovice, okr. Brno-venkov)	151
Jezeřany-Maršovice (k. ú. Jezeřany, okr. Znojmo)	152
Karolín (k. ú. Karolín u Sulimova, okr. Kroměříž)	152
Klobouky u Brna (okr. Břeclav)	153
Křenovice (k. ú. Křenovice u Kojetína, okr. Přerov)	153
Kupařovice (okr. Brno-venkov)	154
Letonice (okr. Vyškov)	154
Mělčany (k. ú. Mělčany u Ivančic, okr. Brno-venkov)	155
Modřice (okr. Brno-venkov)	155
Mohelno (okr. Třebíč)	156
Mokrý-Horákov (k. ú. Mokrý u Brna, okr. Brno-venkov)	157
Mokrý-Horákov (k. ú. Mokrý u Brna, okr. Brno-venkov)	157
Moravany (k. ú. Moravany u Brna, okr. Brno-venkov)	157
Nikolčice (okr. Břeclav)	158
Ochoz u Brna (k. ú. Ochoz u Brna, okr. Brno-venkov)	158
Ondratice (okr. Prostějov)	159
Ořechov (okr. Brno-venkov)	160
Rozdrojovice (okr. Brno-venkov)	161
Rudice (k. ú. Rudice u Blanska, okr. Blansko)	161
Silůvky (okr. Brno-venkov)	162
Sklené nad Oslavou (okr. Žďár nad Sázavou)	163
Spešov (okr. Blansko)	163
Šelešovice (okr. Kroměříž)	163
Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov)	164
Trboušany (okr. Brno-venkov)	164
Tvarožná (okr. Brno-venkov)	165
Vážany (k. ú. Vážany u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště)	166
Vedrovice (okr. Znojmo)	166
Žernovník (k. ú. Žernovník u Černé Hory, okr. Blansko)	167

Neolit, Neolithic

Bohutice (okr. Znojmo)	169
Brno (k. ú. Bystrc, okr. Brno-město)	169
Brno (k. ú. Jehnice, okr. Brno-město)	169
Brno (k. ú. Jehnice, okr. Brno-město)	170
Brno (k. ú. Jehnice, okr. Brno-město)	170
Brno (k. ú. Jundrov, okr. Brno-město)	170
Brno (k. ú. Komín, okr. Brno-město)	171
Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město)	171
Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	172
Čebín (okr. Brno-venkov)	173
Černá Hora (okr. Blansko)	173
Česká (okr. Brno-venkov)	174

Dolní Věstonice (okr. Břeclav)	175
Fryšták (okr. Zlín)	175
Horní Kounice (okr. Znojmo)	175
Hradčany (k. ú. Hradčany u Tišnova, okr. Brno-venkov)	176
Hulín (k. ú. Záhlinice, okr. Kroměříž)	177
Hvězdlice (k. ú. Staré Hvězdlice, okr. Vyškov)	177
Chvalnov-Lísky (k. ú. Lísky, okr. Kroměříž)	178
Jarohněvice (okr. Kroměříž)	179
Karlín (k. ú. Karlín na Moravě, okr. Hodonín)	179
Kladeruby nad Oslavou (okr. Třebíč)	179
Klentnice (okr. Břeclav)	180
Koryčany (okr. Kroměříž)	181
Kralice nad Oslavou (okr. Třebíč)	181
Kralice nad Oslavou (okr. Třebíč)	182
Krčmaň (okr. Olomouc)	182
Křenovice (k. ú. Křenovice u Kojetína, okr. Přerov)	182
Kubšice (okr. Znojmo)	183
Kuřim (okr. Brno-venkov)	183
Kyjov (k. ú. Bohuslavice u Kyjova, okr. Hodonín)	184
Kyjovice (okr. Znojmo)	184
Lešany (k. ú. Lešany u Prostějova, okr. Prostějov)	186
Lipůvka (okr. Blansko)	186
Lovčice (k. ú. Lovčice u Kyjova, okr. Hodonín)	187
Mělčany (k. ú. Mělčany u Ivančic, okr. Brno-venkov)	187
Moravský Písek (okr. Hodonín)	188
Nenkovice (okr. Hodonín)	188
Olomučany (okr. Blansko)	189
Opava (k. ú. Vávrovice, okr. Opava)	189
Orlovice (okr. Vyškov)	190
Oslavany (okr. Brno-venkov)	191
Pavlovice u Přerova (k. ú. Prusínky, okr. Přerov)	192
Polešovice (okr. Uherské Hradiště)	192
Polešovice (okr. Uherské Hradiště)	192
Polešovice (okr. Uherské Hradiště)	193
Postřelmov (okr. Šumperk)	193
Rešice (k. ú. Kordula, okr. Znojmo)	194
Sivice (okr. Brno-venkov)	195
Snovídky (okr. Vyškov)	195
Sobůlky (okr. Hodonín)	196
Svinošice (okr. Blansko)	196
Šardice (okr. Hodonín)	197
Šelešovice (okr. Kroměříž)	198
Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov)	198
Švábenice (okr. Vyškov)	198
Uničov (k. ú. Nová Dědina u Uničova, okr. Olomouc)	200
Uničov (okr. Olomouc)	200
Vranov (k. ú. Vranov u Brna, okr. Brno-venkov)	201
Vyškov (okr. Vyškov)	201
Zdounky (k. ú. Nětčice, okr. Kroměříž)	201
Zdounky (okr. Kroměříž)	202
Ždánice (k. ú. Ždánice, okr. Hodonín)	202

Eneolit, Eneolithic

Bezměrov (okr. Kroměříž)	203
Brno (k. ú. Dolní Heršpice, okr. Brno-město)	203
Brno (k. ú. Jehnice, okr. Brno-město)	203
Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město)	204
Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město)	204
Brno (k. ú. Maloměřice, okr. Brno-město)	205
Čejč (okr. Hodonín)	206
Dobromilice (okr. Prostějov)	206
Dryšice (okr. Vyškov)	207
Chvalnov-Lísky (k. ú. Lísky, okr. Kroměříž)	208
Koryčany (okr. Kroměříž)	208

Koryčany (okr. Kroměříž)	209
Kroměříž (k. ú. Hradisko, okr. Kroměříž)	209
Lešany (k. ú. Lešany u Prostějova, okr. Prostějov)	210
Litovel (k. ú. Myslechovice, okr. Olomouc)	210
Lutopecny (okr. Kroměříž)	211
Martinice (k. ú. Martinice u Holešova, okr. Kroměříž)	211
Neplachovice (okr. Opava)	212
Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc)	212
Opava (k. ú. Vávrovice, okr. Opava)	212
Opava (k. ú. Vávrovice, okr. Opava)	213
Oslavany (okr. Brno-venkov)	214
Otice (okr. Opava)	214
Polešovice (okr. Uherské Hradiště)	214
Stavěšice (okr. Hodonín)	215
Sušice (k. ú. Sušice u Přerova, okr. Přerov)	215
Šardice (okr. Hodonín)	216
Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov)	216
Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov)	216
Tovačov (okr. Přerov)	216
Troubelice (okr. Olomouc)	217
Troubky-Zdislavice (k. ú. Troubky, okr. Kroměříž)	218
Uničov (okr. Olomouc)	218
Víceměřice (okr. Prostějov)	219
Zdounky (okr. Kroměříž)	219
Zdounky (okr. Kroměříž)	219
Zdounky (okr. Kroměříž)	220

Doba bronzová, Bronze Age

Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	221
Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)	221
Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	223
Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	223
Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	224
Čejkovice (okr. Hodonín)	225
Dětkovice (k. ú. Dětkovice u Prostějova, okr. Prostějov)	226
Dětkovice (k. ú. Dětkovice u Prostějova, okr. Prostějov)	226
Dobromilice (okr. Prostějov)	227
Drásov (okr. Brno-venkov)	227
Dryšice (okr. Vyškov)	228
Dubicko (okr. Šumperk)	228
Hněvotín (okr. Olomouc)	228
Holešov (okr. Kroměříž)	229
Horní Moštěnice (okr. Přerov)	229
Hradčany (k. ú. Hradčany u Tišnova, k. ú. Sentice, okr. Brno-venkov)	230
Hulín (k. ú. Záhlínice, okr. Kroměříž)	231
Hustopeče (k. ú. Hustopeče u Brna, okr. Břeclav)	231
Charváty (okr. Olomouc)	231
Chvalčov (okr. Kroměříž)	231
Kroměříž (k. ú. Hradisko, okr. Kroměříž)	232
Kyjov (k. ú. Bohuslavice u Kyjova, okr. Hodonín)	232
Lešany (k. ú. Lešany u Prostějova, okr. Prostějov)	232
Lešná (okr. Vsetín)	233
Martinice (k. ú. Martinice u Holešova, okr. Kroměříž)	233
Mladeč (okr. Olomouc)	233
Modřice (okr. Brno-venkov)	234
Moravský Písek (okr. Hodonín)	234
Nedakonice (okr. Uherské Hradiště)	235
Olomouc (k. ú. Hejčín, okr. Olomouc)	235
Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc)	236
Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc)	236
Opava (k. ú. Vávrovice, okr. Opava)	237
Oslavany (okr. Brno-venkov)	237

Polešovice (k. ú. Polešovice, okr. Uherské Hradiště; k. ú. Moravský Písek, okr. Hodonín)	238
Polešovice (okr. Uherské Hradiště)	238
Prušánky (okr. Hodonín)	239
Rajhrad (okr. Brno-venkov)	239
Sivice (okr. Brno-venkov)	240
Starý Jičín (okr. Nový Jičín)	240
Syrovice (okr. Brno-venkov)	240
Šebetov (okr. Blansko)	241
Šumperk (k. ú. Dolní Temenice, okr. Šumperk)	242
Topolná (okr. Uherské Hradiště)	243
Tvrdonice (okr. Břeclav)	243
Vanovice (okr. Blansko)	244
Vanovice (okr. Blansko)	244
Voděradý (k. ú. Voděradý u Kunštátu, okr. Blansko)	245
Vsetín (k. ú. Rokytnice u Vsetína, okr. Vsetín)	245
Zdounky (okr. Kroměříž)	246
Zdounky (okr. Kroměříž)	246
Zdounky (okr. Kroměříž)	248
Zubří (okr. Vsetín)	248

Doba železná, Iron Age

Brno (k. ú. Dolní Heršpice, k. ú. Horní Heršpice, okr. Brno-město)	249
Čebín (okr. Brno-venkov)	250
Doloplazy (okr. Prostějov)	250
Fryšták (okr. Zlín)	251
Hněvotín (okr. Olomouc)	251
Holešov (okr. Kroměříž)	252
Hranice (okr. Přerov)	252
Hustopeče (k. ú. Hustopeče u Brna, okr. Břeclav)	253
Chvalčov (okr. Kroměříž)	253
Jarohněvice (okr. Kroměříž)	253
Kozlov (k. ú. Kozlov u Velkého Újezdu, okr. Olomouc)	254
Křenovice (k. ú. Křenovice u Kojetína, okr. Přerov)	254
Kyjovice (okr. Znojmo)	255
Lešná (okr. Vsetín)	256
Litenčice (k. ú. Strabenice, okr. Kroměříž)	256
Oslavany (okr. Brno-venkov)	256
Pavlov (k. ú. Pavlov u Dolních Věstonic, okr. Břeclav)	257
Pohořelice (k. ú. Pohořelice nad Jihlavou, okr. Brno-venkov)	258
Polešovice (okr. Uherské Hradiště)	258
Radslavice (k. ú. Radslavice u Přerova, okr. Přerov)	259
Rataje (k. ú. Sobělice, okr. Kroměříž)	260
Slatinice (k. ú. Slatinice na Hané, okr. Olomouc)	260
Slatinice (k. ú. Slatinice na Hané, okr. Olomouc)	261
Těšetice (k. ú. Vojnice u Olomouce, okr. Olomouc)	261
Tvarožná (okr. Brno-venkov)	262
Tvrdonice (okr. Břeclav)	262
Víceměřice (okr. Prostějov)	262

Doba římská a doba stěhování národů,

Roman Age and Migration Period

Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	265
Čejč (k. ú. Čejč, okr. Hodonín – k. ú. Kobylí na Moravě, okr. Břeclav)	265
Oldřišov (okr. Opava)	265
Opava (k. ú. Vávrovice, okr. Opava)	266
Polešovice (okr. Uherské Hradiště)	267
Polešovice (okr. Uherské Hradiště)	267
Polešovice (okr. Uherské Hradiště)	267
Přerov (k. ú. Kozlovice u Přerova, okr. Přerov)	268
Přerov (k. ú. Kozlovice u Přerova, okr. Přerov)	269

Roštění (okr. Kroměříž)	270
Tvrdonice (okr. Břeclav)	272
Uherský Brod (okr. Uherské Hradiště)	273
Věrovany (okr. Olomouc)	273
Zdounky (okr. Kroměříž)	274

Přehled výzkumů na Moravě a ve Slezsku 2022 – seznam autorů	
Overview of excavations in Moravia and Silesia 2022 – list of authors	275

Varia

Balázs Komoróczy, Johana Malíšková, Pavla Růžičková

Návštěvnícké centrum Mušov – Brána do Římské říše v roce 2022

Visitors Centre Mušov – Gateway to the Roman Empire in 2022	278
--	-----

Zuzana Holubová

Konference Archeologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku v roce 2022

Archaeological Excavations in Moravia and Silesia in 2022	282
--	-----

Zdenka Kosarová

Známe vítěze 4. ročníku Ceny Zlatý mamut!

Winners of the fourth Golden Mammoth Award	283
--	-----

Jiří Svoboda

Petřkovická a Pavlovská venuše – uplynulo 70 let od objevné sezóny

The Petřkovice Venus and the Pavlov Venus – 70 years since the discovery season	286
--	-----

Jerzy Kopacz

Ad senem senex de senectute scripsi	288
---	-----

Jaroslav Bartík, Antonín Přichystal

Lubomír Šebela sedmdesátníkem

Lubomír Šebela turns 70.	290
----------------------------------	-----

Dosavadní bibliografie Lubomíra Šebely	293
--	-----

Editorial

Vážené čtenářky a vážení čtenáři,

je naší milou povinností hostujících editorů představit vám nové speciální číslo časopisu Přehled výzkumů. Jako speciální označujeme číslo 64/1 jednak proto, že je dedikováno dlouholetému pracovníkovi Archeologického ústavu AV ČR v Brně, v. v. i., dr. hab. PhDr. Lubomíru Šebelovi, CSc., u příležitosti jeho významného životního jubilea, jednak s ohledem na jeho monometrické zaměření. I přes uvedená specifika je však číslo 64/1 standardně členěno, kdy na recenzovanou část Studie navazuje nerecenzovaná část se zprávami Přehled výzkumů na Moravě a ve Slezsku 2022, která informuje o výzkumech, průzkumech i ojedinělých nálezech, a rubrika Varia, jež obsahuje mimo jiného i dosavadní bibliografii a souhrn vědeckých úspěchů L. Šebely.

K počtě oslavencových 70. narozenin se sešlo celkem deset studií, jež se svým obsahem dotýkají zejména problematiky archeologie eneolitu až starší doby bronzové. Tato dvě prehistorická období jsou srdci L. Šebely nejbližší a právě jejich poznání zasvětil velkou část své profesní kariéry. První studie od K. Augustinové a Lubošových nejbližších kolegů a přátel především z domácí instituce pojednává o zajímavé problematice palimpsestu na příkladu lokality Senorady/Mohelno – „Boleniska“, která byla v odborné literatuře známá zejména díky bohatým nálezům z počátku mladého paleolitu. Studie však přináší i nové informace o intenzivním osídlení polohy z období lengyelské kultury a kultury zvoncovitých pohárů. Následující dvě studie se tematicky pojí s výzkumem eneolitických kamenných industrií. První od J. Eignera a V. Slunečka se věnuje novým nálezům štípané industrie jordanovské kultury z prostoru Čech, přičemž diskutována je zde i problematika reutilizace artefaktů a počátek výskytu dlouhých čepelí či bifaciální retuš. Druhá z avizovaných studií od A. Přichystala a kolektivu prezentuje výsledky petroarcheologického výzkumu tří nově nalezených eneolitických broušených seker z Moravy a českého Slezska zhotovených z nefritu. Kromě typologické a chronologické klasifikace seker řeší článek zejména problematiku provenience nefritu v kontextu známých zdrojových oblastí ve střední Evropě. Jednou studií je zastoupeno také období mladého eneolitu. Studie D. Rožnovského a T. Pavelkové referuje o objevu sídliště jevišovické kultury na katastru obce Sedlešovice a kromě vyhodnocení nálezových situací a získaných artefaktů zde nechybí ani zasazení lokality do kontextu sídelní struktury mladoeneolitického osídlení na Znojemsku. Následující dvě studie se zaměřují na specifika pohřebního ritu v průběhu pozdního eneolitu. Zatímco J. Turek se svým článkem zamýšlí nad společenským významem hromadných pohřbů v kultuře se šňůrovou keramikou na příkladu několika starších hrobových celků z Čech, A. Bedáňová představuje výsledky výzkumu nově odkrytého pohřebiště kultury zvoncovitých pohárů v Popůvkách. Většinu pozornosti pak věnuje podrobné analýze jednoho z dětských hrobů, jež obsahoval milodary symbolizující bojovnicko-lukostřeleckou výbavu. Oddíl recenzovaných

studií uzavírá čtveřice článků chronologicky spjatých s výzkumem starší doby bronzové. Dlouholetý jubilatův kolega a přítel S. Stuchlík shrnuje ve své studii dosavadní stav poznání sídlišť únětické kultury na katastru obce Rybníky na Znojemsku a polemizuje nad otázkou existence zdejšího sídliště protoúnětické kultury. Následuje článek D. Honse „Výrobky z tvrdých živočišných materiálů ve starší době bronzové na jižní Moravě“, který vyčerpávajícím způsobem pojednává o technologii, typologii i použitých surovinách kostěné a parohové industrie ze dvou sídlišť únětické kultury a jednoho sídliště datovaného do období věteřovské skupiny. Poslední dvě studie se opět pojí s Lubošovým oblíbeným tématem kamenných industrií. Článek J. Pešky a P. Fojtíka nabízí informace o nových nálezech dvoubřitých kamenných sekeromlatů z objektů starší doby bronzové na Moravě, které doplňuje podrobný přehled analogií a diskuze nad jejich funkcí a společenským významem. Recenzované studie uzavírá kratší, avšak neméně zajímavý článek L. Kaminské a J. Juska, který představuje nález plošně bifaciálně retušovaného hrotu z Bystrého na východním Slovensku, ježž autoři spojují s okruhem otomansko-füzesabonyského kulturního komplexu.

Na tradiční blok zpráv Přehled výzkumů na Moravě a ve Slezsku 2022, zahrnujícím období od paleolitu po dobu římskou a stěhování národů, navazuje informativní sekce Varia. První příspěvek od B. Komoróczyho shrnuje dění v Návštěvnickém centru Brána do Římské říše v roce 2022. Již tradičně se v této rubrice dočtete také o konferenci Archeologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku v roce 2022 z pera Z. Holubové a o udělení Ceny Zlatý mamut ve zprávě Z. Kosarové. Sedmdesáté výročí od objevu slaví také dvě unikátní paleolitické figurky – Petřkovičká a Pavlovská venuše, které připomíná J. Svoboda. Závěrečná část Varii je už věnována jubilatovi L. Šebelovi. Kromě již výše zmíněné bibliografie se jedná o příspěvky J. Kopače a obou hostujících editorů. Kromě nich se ke gratulacím přidávají také ostatní autoři zde publikovaných studií a v neposlední řadě redakce Přehledu výzkumů.

Za redakci časopisu je třeba upozornit ještě na jednu zásadní novinku. Nově nebude od čísla 64/2 recenzovaná část Studií dělena na první a druhé číslo podle chronologického členění. V souvislosti s touto úpravou je možné zasílat studie libovolného chronologického zaměření do následujícího čísla až do 15. srpna 2023. V nerecenzované části zpráv zůstává dělení dle období beze změn. Připomínáme, že je možné publikovat studie v průběhu celého roku na webových stránkách Přehledu výzkumů v sekci Online first.

Děkujeme za Vaši přízeň, přejeme všem příjemné léto a zábavné, inspirativní čtení s Přehledem výzkumů.

V Brně, 30. června 2023

Za redakci

Jaroslav Bartík a Antonín Přichystal

Dear readers,

As guest editors, we are delighted to introduce this special new issue of the journal *Přehled výzkumů*. Issue 64/1 is special in that it is dedicated to Lubomír Šebela, a long-time employee of the Institute of Archaeology of the Czech Academy of Sciences in Brno, to mark his 70th birthday, and the issue is also unique for its monothematic focus. Nevertheless, Issue 64/1 retains the journal's traditional structure, with the peer-reviewed Articles section followed by unreviewed reports under Overview of excavations in Moravia and Silesia 2022, which provides information on excavations, investigations and unique finds, and the *Varia* section, which this time also includes the bibliography and a summary of the research accomplishments of L. Šebela.

In honour of L. Šebela's 70th birthday, a total of ten studies have been collected, works that touch mainly on the archaeology of the Eneolithic to the Early Bronze Age, the two prehistoric periods closest to Šebela's heart and to which he has devoted a large part of his professional career. The first study by K. Augustinová and Šebela's closest colleagues and friends (primarily from his home institution) deals with the interesting issue of palimpsests based on the example of the Senorady/Mohelno – 'Boleniska' site, known in the literature mainly thanks to its rich finds from the Early Upper Paleolithic. The article also brings new information on the intensive settlement of the location from the period of the Lengyel culture and the Bell Beaker culture. The following two works address the study of Eneolithic stone industry. The first by J. Eigner and V. Slunečko discusses new finds of the chipped industry of the Jordanów culture from Bohemia while also touching on the issue of the reutilisation of artefacts and the beginning of the appearance of long blades or bifacial retouch. The second of these studies by A. Přichystal and his collective of authors presents the results of petro-archaeological research of three newly discovered Eneolithic polished axes from Moravia and Czech Silesia made of nephrite jade. In addition to the typological and chronological classification of the axes, the article mainly deals with the issue of the provenance of the jade in the context of known source areas in Central Europe. The Late Eneolithic period is also addressed in a study by D. Rožnovský and T. Pavelková on the discovery of a Jevišovice culture settlement in the cadastre of the village of Sedlešovice; in addition to an evaluation of the find situations and the recovered artefacts, it also places the site in the context of the settlement structure of Early Neolithic occupation in the Znojmo region. The following two works focus on the characteristics of the burial rite in the Late Eneolithic. Whereas the article by J. Turek contemplates the social significance of mass burials in the Corded Ware culture based on the example of several early grave units from Bohemia, A. Bedáňová presents the results of the excavation of a newly discovered Bell Beaker culture burial ground in Popůvky. The author then devotes most of her attention to a detailed analysis of one of the children's graves containing grave goods symbolising warrior-archery gear. The section of peer-reviewed studies concludes with four articles chronologically linked to the study of the

Early Bronze Age. The article by S. Stuchlík, a long-time colleague and friend of Šebela's, summarises the current state of knowledge of the settlements of the Únětice culture in the cadastre of the village of Rybníky in the Znojmo region and challenges the issue of the existence of a local proto-Únětice culture settlement. The following article by D. Hons entitled "Hard Animal Material Products in the Early Bronze Age in South Moravia" comprehensively discusses the technology, typology and raw materials used in bone and antler industry from two Únětice culture settlements and one settlement of the Věteřov group. The final two studies are again connected with L. Šebela's favourite topic – stone industries. The article by J. Peška and P. Fojtík offers information on new finds of double-edged stone axes from Early Bronze Age features in Moravia, including a detailed overview of analogies and a discussion of their function and social significance. The reviewed studies conclude with a shorter yet no less interesting study by L. Kaminská and J. Jusko presenting the discovery of a flat bifacially retouched point from Bystré in eastern Slovakia, which the authors associate with the Ottomani-Füzesabony cultural complex.

The traditional block of reports under Overview of excavations in Moravia and Silesia 2022, covering the period from the Paleolithic to the Roman and Migration periods, is followed by the informative *Varia* section. The first item by B. Komoróczy summarises the events at the Gateway to the Roman Empire Visitor Centre in 2022. As usual, in this section you can also read about the annual (2022) conference Archaeological Excavations in Moravia and Silesia from Z. Holubová and the awarding of the Golden Mammoth Prize in a report by Z. Kosarová. Jiří Svoboda commemorates yet another seventieth birthday – in this case the seventieth anniversary of the discovery of two unique Paleolithic figurines – the Venus of Petřkovice and the Venus of Pavlov. The final part of *Varia* is then devoted exclusively to L. Šebela: in addition to the aforementioned bibliography, these are pieces by J. Kopacz and both guest editors. All the authors of the published studies and the editors of *Přehled výzkumů* wish L. Šebela the very best.

On behalf of the editors of the journal, it is necessary to point out an important upcoming change. Starting in the following issue (64/2), the peer-reviewed part of Articles will no longer be divided into the first and second issue according to chronological order. In connection with this change, studies of any chronological focus can be submitted for the next issue until 15 August 2023. In the non-reviewed section of reports, the division by period will remain unchanged. As a reminder, it is possible to publish articles throughout the year on the *Přehled výzkumů* website in the Online First section.

We thank you for your patronage and wish all of you a pleasant summer and a fun, inspiring read with the *Přehled výzkumů* journal.

Brno, 30 June 2023

On behalf of the editors

Jaroslav Bartík and Antonín Přichystal

Studie, Articles

Klára Augustinová, Petr Škrdla, Jaroslav Bartík, Peter Milo, Matěj Kmošek, Antonín Přichystal, Jan Novák, Tereza Rychtaříková, Jiří Brenner

Senorady/Mohelno – Boleniska: Strategická poloha v krajině s palimpsestem pravěkého osídlení

Senorady/Mohelno – Boleniska: Strategic position within the landscape with palimpsest of prehistoric occupation

Jan Eigner, Vladimír Slunečko

Miscellanea jordanovské štípané kamenné industrie z Čech

Miscellany of the Jordów culture chipped industry from Bohemia

Antonín Přichystal, Petr Rataj, Dalibor Všianský

Petroarchaeological investigation of three nephrite axeheads from Moravia and Czech Silesia

Petroarcheologický výzkum tří nefritových seker z Moravy a českého Slezska

David Rožnovský, Tereza Pavelková

Nová lokalita jevišovické kultury u Sedlešovic v kontextu mladoeneolitického osídlení Znojemska

The new locality of the Jevišovice culture near Sedlešovice in the context of Late Eneolithic occupation of the Znojmo region

Jan Turek

Social meaning of collective burials in Corded Ware Culture

Společenský význam hromadných pohřbů v kultuře se šňůrovou keramikou

Alžběta Bedáňová

Child archer-warrior and his ‘toys’ from the Bell Beaker cemetery in Popůvky

Dětský lukostřelec a jeho „hračky“ z pohřebiště kultury zvoncovitých pohárů v Popůvkách

Stanislav Stuchlík

Sídliště únětické kultury na katastru obce Rybníky na Znojemsku

Únětice culture settlements in Rybníky, Znojmo District

David Hons

Výrobky z tvrdých živočišných materiálů ve starší době bronzové na jižní Moravě

Early Bronze Age artefacts from hard animal materials found in the south Moravia region

Jaroslav Peška, Pavel Fojtík

Kamenné sekeromlaty v kontextu starobronzových objektů na Moravě

Stone hammerstones in the context of the early bronze Age sunken features in Moravia

Lubomíra Kaminská, Ján Jusko

Silicový hrot šípu z Bystrého na východnom Slovensku

Silicite arrowhead from Bystré in east Slovakia

